

Posudek oponenta na rigorózní práci

Mgr. Davida Vincíka

„Adhezní řízení“

Předložená rigorózní práce obsahuje 147 stran textu a je přehledně a logicky členěna do úvodu, devíti kapitol a závěru. Okruh použité literatury a dalších pramenů je poměrně dosti obsáhlý a rozhodně přiměřený zvolenému tématu. Zastoupeny jsou i zahraniční (zejména internetové) prameny. Vnější úprava práce je velmi pěkná. Po formální stránce splňuje předložená práce všechny požadavky na ni kladené.

Autor si za téma své práce zvolil problematiku, která sice bývá častým tématem kvalifikačních prací, avšak s ohledem na snahu po posilování postavení poškozeného v trestním řízení a zejména na prosazování tendence po narovnání vztahu pachatele a poškozeného, jde o problematiku, která je stále otevřená dalším úvahám a diskusím. Z tohoto hlediska se jedná o téma aktuální, jehož zpracování je nepochybně účelné a přínosné.

Analyticko-syntetická metoda a zčásti též metoda indukce a dedukce, které autor ve své práci použil, plně odpovídají zaměření práce a vytyčeným cílům.

Po úvodním nastínění cílů a zaměření práce se autor nejprve věnuje klíčovému pojmu poškozeného, jako postavení v trestním řízení a rovněž jeho odlišení od pojmu oběti trestného činu. Souhlasit lze s řešením problematiky „dvojčediného“ postavení poškozeného jako svědka v hlavním líčení, které autor nabízí. Výstižně je provedeno odlišení institutu poškozeného a oběti, resp. práv jim přiznávaných, včetně upozornění na určité terminologické problémy právní úpravy. Rozhodně záslužná je pozornost, kterou autor věnuje (možná až v příliš velkém rozsahu) rozboru mezinárodních dokumentů, které se týkají ochrany obětí trestné činnosti.

Další kapitoly práce se zabývají institutem adhezního řízení. Souhlasit lze s názorem, že v adhezním řízení dochází k prolomení zásady oficiality spíše zásadou dispoziční, než zásadou oportunitity. Přílehlavě je upozorněno na některé „nepříznivé“ důsledky plynoucí z toho, že v adhezním řízení není možno aplikovat instituty civilního procesu. Autoru třeba přisvědčit, že markantní je to zejména v otázce procesní způsobilosti k právnímu jednání v civilním a v adhezním řízení. Rozhodně důvodně je velká pozornost věnována problematice zastoupení poškozeného (zákonným zástupcem, opatrovníkem, zmocněncem), včetně otázek náhrady nákladů vzniklých přiřazením zmocněnce, resp. přiznáním práva na zastoupení zmocněncem bezplatně nebo za sníženou odměnu. Výklad, který zde autor podává, je správný. Bez výhrad lze přisvědčit kritice, kterou autor vznáší k institutu společného zmocněnce velkého počtu poškozených. Doplnit by bylo možno námitku, že poškozený je vlastně nucen hradit náklady ustanovenému zmocněnci, které by vynaložit nemusel, pokud by v řízení vystupoval sám. Velmi pěkně zpracovaná je pasáž věnovaná přechodu práv na právního nástupce. Přílehlavá je zde kritika vyloučení přechodu nároku na náhradu nemajetkové újmy. Autor se nevyhýbá ani složité problematice zastoupení právnické osoby, mladistvých a dětí mladších patnácti let jako poškozených.

Navazující kapitola práce se zabývá nároky poškozeného v adhezním řízení. Přisvědčit lze výkladům autora k otázce řazení bolestného a ztížení společenského uplatnění mezi případy majetkové škody nebo nemajetkové újmy, jakož i k otázce možnosti přiznání (zákonných) úroků. Velmi podrobně je analyzována složitá a sporná problematika nemajetkové újmy, její náhrady a dalších otázek s tím souvisejících. Kapitulu pak uzavírá rozbor problematiky bezdůvodného obohacení, resp. jeho vydání.

V další kapitole práce se autor věnuje problematice průběhu adhezního řízení, včetně problematiky opravných prostředků. Záslužně se nevyhýbá ani některým sporným otázkám, jako je uplatnění nároku vůči několika obviněným nebo možnost uplatnění nároku po vrácení věci. Velmi správně je provedeno odlišení postupu podle § 206 odst. 3 a odst. 4 tr. řádu, včetně uplatnění analogie. Důvodně je věnována pozornost sporné otázce možnosti poškozeného podat odpor proti trestnímu příkazu.

Poslední kapitoly práce se pak zabývají vykonatelností a vymahatelností nároku poškozeného a rozhodováním o náhradě škody v rámci odklonů v trestním řízení.

V závěru své práce autor poměrně obsáhle shrnuje klíčové poznatky a svá stanoviska de lege lata i de lege ferenda, ke kterým ve své práci dospěl.

Celkově lze předloženou práci hodnotit jako mimořádně zdařilou. Práce je zpracována velmi pečlivě a svědomitě, má vysokou odbornou úroveň i velmi pěknou hloubku zpracování. Autor zcela funkčním a tvůrčím způsobem pracuje s judikaturou a s dalším pramenným materiálem. Kladně třeba hodnotit rovněž přehlednost podaného výkladu, kvalitu zpracování, kritický přístup, velmi dobré vyjadřovací schopnosti autora, jazykovou formu zpracování a schopnost formulovat vlastní názory. V neposlední řadě třeba vyzdvihnout, že autor s hlubokou znalostí věci využívá i zpracování a řešení souvisejících otázek v právu civilním, včetně civilistické odborné literatury a judikatury.

Předložená práce po formální i po obsahové stránce nepochybně splňuje veškeré požadavky na kladené na rigorózní práci, a proto ji jednoznačně doporučuji k obhajobě.

Při obhajobě své práce by autor mohl vyjádřit svůj názor na vhodnost formulace ustanovení § 206 odst. 4 tr. řádu, které odkazuje na odstavec třetí pokud jde o „nepřipuštění osoby jako poškozeného k hlavnímu líčení“.

V Praze dne 15.7.2021

JUDr. Rudolf Vokoun, CSc.
oponent